

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **Ing. M. U.**, živnostníka podnikajúceho pod obchodným menom I., so sídlom v L., IČO: X., proti žalovanej **M. Š.**, bývajúcej v R., zastúpenej JUDr. P. M., advokátom so sídlom v B., **o určenie neúčinnosti právneho úkonu**, vedenej na Okresnom súde Revúca pod sp. zn. 5 C 1/2008, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. augusta 2009 sp. zn. 15 Co 34/2009, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. augusta 2009 sp. zn. 15 Co 34/2009 a rozsudok Okresného súdu Revúca z 18. novembra 2008, č.k. 5 C 1/2008-75 **z r u š u j e** a vec vracia Okresnému súdu Revúca na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Revúca rozsudkom z 18. novembra 2008 č.k. 5 C 1/2008-75 určil, že darovacia zmluva uzavretá dňa 22. decembra 2004 medzi darcami J. B., jeho manželkou M. B. a obdarovanou ich dcérou M. Š. v časti, v ktorej sú predmetom darovania nehnuteľnosti vedené Správou katastra R., katastrálne územie R., zapísané na LV č. X. ako parc. č. K. - zastavané plochy a nádvoría o výmere X. m², parc. č. K. - zastavané plochy a nádvoría o výmere X. m², parc. č. K. - záhrada o výmere X. m² a rodinný dom súpisné číslo X. postavený na pozemku parc. č. K., je voči žalobcovi právne neúčinná. Žalovanú zároveň zaviazal zaplatiť žalobcovi 23 167 Sk trov konania. Z odôvodnenia rozsudku súdu prvého stupňa je zrejmé, že o právnej neúčinnosti časti darovacej zmluvy súd rozhodol podľa § 42a ods. 1 v spojitosti s § 42a ods. 2 Občianskeho zákonníka (ďalej len „OZ“), nakoľko dospel k záveru, že rodičia žalovanej (najmä matka ako dlžníčka) bezodplatným prevodom predmetných nehnuteľností úmyselne zmenšili svoj majetok na úkor uspokojenia pohľadávky žalobcu a žalovaná v konaní nepreukázala, že tento ich úmysel ukrátiť veriteľa nemohla ani

pri náležitej starostlivosti poznať. O povinnosti nahradiť žalobcovi trovy konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalovanej Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 26. augusta 2009 sp. zn. 15 Co 34/2009 potvrdil odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa a žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Stotožnil sa v celom rozsahu so skutkovými zisteniami súdu prvého stupňa ako i s jeho posúdením veci po právnej stránke. Žalobcovi ako procesne úspešnému účastníkovi v odvolacom konaní nepriznal náhradu trov odvolacieho konania, pretože si náhradu trov odvolacieho konania neuplatnil.

Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, v ktorom žiadala rozsudky súdov oboch stupňov zrušiť a vec vrátiť prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania vyvodzovala z § 237 písm. f/ O.s.p. Naplnenie tohto dovolacieho dôvodu žalovaná nachádzala v tom, že riadne a včas (o 8,15 hod.) požiadala o odročenie pojednávania pred súdom prvého stupňa nariadeného na 18. novembra 2008, tak ako preukazuje podacia pečiatka na žiadosti o odročenie pojednávania (č.l. 128, 167 spisu), a ak súd prejednal vec v jej neprítomnosti, tak svojím postupom jej odňal možnosť konať pred súdom. Vyznačenie okamihu podania ospravedlnenia žalovanej na podacej pečiatke o 14,00 hod. (č.l. 67 spisu) pracovníčkou podateľne p. G. dodatočne až nasledujúci deň a na pokyn iného pracovníka súdu, označila žalovaná za neobvyklé a nedôveryhodné.

K dovolaniu žalovanej sa vyjadril žalobca, ktorý uviedol, že za jeho prítomnosti súd prvého stupňa pred začatím pojednávania dňa 18. novembra 2008 zisťoval, či žalovaná ospravedlnila svoju neúčasť na pojednávaní a tam prítomná pracovníčka súdu uviedla, že žiadne ospravedlnenie žalovanej nebolo súdu doručené a ani sa nenachádza v podateľni súdu. Podľa názoru žalobcu žalovanej nebola postupom súdu odňatá možnosť konať pred súdom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podala včas účastníčka konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorá je zastúpená advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie v rozsahu podľa § 242 ods. 1 O.s.p. bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) a dospel k záveru, že dovolanie je opodstatnené.

Podľa § 236 ods. 1 O.s.p. dovolanie nie je prípustné proti každému právoplatnému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ale len proti tomu rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, pripúšťa zákon. Vzhľadom na to, že predmetom dovolania je rozhodnutie odvolacieho súdu vydaného vo forme rozsudku, podmienky prípustnosti vyplývajú najmä z ustanovení § 237 a § 238 O.s.p.

V prejednávanej veci dovolanie smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Dovoláním žalovanej nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.). Nejde ani o rozsudok vydaný vo veci, v ktorej by už dovolací súd vyslovil svoj právny názor (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Odvolací súd tiež výrokom svojho rozsudku nevyslovil, že je dovolanie prípustné a ani súd prvého stupňa vo výroku nevyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p. (§ 238 ods. 3 O.s.p.). Rozsudok napadnutý dovoláním nevykazuje znaky žiadneho z vyššie uvedených rozhodnutí, preto prípustnosť dovolania žalovanej z ustanovení § 238 O.s.p. nevyplýva.

Dovolací súd sa neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa (aj so zreteľom na obsah dovolania) zaoberal tiež otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Uvedené ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (aj rozsudku) odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom,

g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a písm. g/ O.s.p. žalovaná nenamietala a v dovolacom konaní ich existencia nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania žalovanej preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

So zreteľom na obsah dovolania sa dovolací súd osobitne zameral na posúdenie, či konanie nie je zaťažené vadou v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie procesných práv účastníka občianskeho súdneho konania (napr. práva zúčastniť sa na pojednávaní, vyjadrovať sa k veci, navrhovať dôkazy, podať opravný prostriedok alebo vyjadrenie, v stanovenej lehote urobiť procesný úkon a pod.).

Podľa § 101 ods. 2 O.s.p. súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie ani nepožiadala z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihliadne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy.

Podľa § 136 ods.1 vyhlášky MS SR č. 543/2005 Z.z. v znení vyhlášky č. 389/2008 Z.z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špeciálny súd a vojenské sudy (ďalej len „Spravovací a kancelársky poriadok“), podacia pečiatka obsahuje označenie súdu, dátum, hodinu a minútu, kedy podanie došlo, či bolo doručené osobne, alebo poštou, údaje o počte rovnopisov a príloh a zaplatení súdneho poplatku. Hodina a minúta prijatia podania sa na podacej pečiatke vyznačí, len ak je to pre konanie potrebné.

Ako vyplýva z vyššie citovaného ustanovenia Spravovacieho a kancelárskeho poriadku súd je povinný na podaniach, na ktorých je to potrebné, vyznačiť v podacej pečiatke hodinu a minútu prijatia príslušného podania. Podaním, na ktorom je nepochybne potrebné vyznačiť aj hodinu a minútu prijatia v podacej pečiatke, je aj podanie, prostredníctvom ktorého účastník v zmysle § 101 ods. 2 O.s.p. žiada z dôležitého dôvodu o odročenie pojednávania, pretože práve prostredníctvom hodiny a minúty prijatia podania súd zisťuje, či účastník konania do otvorenia pojednávania v jeho právnej veci požiadala o odročenie pojednávania z dôležitého dôvodu. Zistenie, či účastník podal alebo nepodal do okamihu

otvorenia pojednávania, na ktoré bol riadne predvolaný, žiadosť o odročenie pojednávania, je významný s ohľadom na právne následky s týmto okamihom spojené. Ak totiž účastník o odročenie z dôležitého dôvodu nepožiada, môže súd prejednať a rozhodnúť v jeho neprítomnosti a vychádza pritom iba z obsahu spisu a dovtedy vykonaných dôkazov (§ 101 ods. 2 O.s.p.).

Podľa § 136 ods. 2 Spravovacieho a kancelárskeho poriadku podacou pečiatkou sa pečiatkujú všetky rovnopisy podania. Prílohy sa podacou pečiatkou nepečiatkujú. Podacia pečiatka sa, ak je to možné, odtlačí na prázdne miesto v hornej časti podania.

Z vyššie citovaného ustanovenia vyplýva povinnosť súdu vyznačiť podaciu pečiatku na všetky rovnopisy podania, bez ohľadu na to, či sa zakladajú do spisu alebo slúžia účelu potvrdenia pre účastníka konania.

V danom prípade súčasťou spisu sú dva rovnopisy ospravedlnenia, resp. žiadosti žalovanej o odročenie pojednávania nariadeného na 18. november 2008. Jeden rovnopis tohto podania obsahuje podaciu pečiatku, podľa ktorej podateľňa súdu prijala toto podanie o 14,00 hod. (č.l. 67 spisu) a založila ho do súdneho spisu. Druhý rovnopis (č.l. 128 a 167 spisu), pôvodne opatrený podacou pečiatkou ako potvrdenie pre účastníka konania, obsahuje údaj o hodine a minúte prijatia tohto podania toho istého dňa o 8,15 hod. S ohľadom na vyššie citované ustanovenia § 136 ods. 1 a ods. 2 Spravovacieho a kancelárskeho poriadku, povinnosťou súdu prvého stupňa bolo po prijatí podania oba rovnopisy žiadosti žalovanej o odročenie pojednávania opečiatkovať a v podacej pečiatke vyznačiť hodinu ako aj minútu ich prijatia.

S ohľadom na tvrdenie pracovníčky podateľne okresného súdu (č.l. 104 spisu), ktorá uviedla, že hodinu a minútu prijatia podania nevyznačila hneď ako boli žiadosti doručené, a to ani na jednom rovnopise a na rovnopise (č.l. 67 spisu) vyznačila hodinu a minútu prijatia (14,00 hod.) až dodatočne o deň neskôr, dovolací súd dospel k záveru, že okresný súd nenaplnil svoje povinnosti, ktoré pre neho vyplývajú z Kancelárskeho a spravovacieho poriadku týkajúce sa vyznačovania podacích pečiatok na podaniach osobne doručených do podateľne súdu. Tento postup následne otvoril viacero pre rozhodnutie významných otázok, medzi inými aj otázku pravosti údajov uvedených v podacej pečiatke na rovnopise predloženom žalovanou, t.j. či údaje na podacej pečiatke vyplnila oprávnená osoba a na

druhej strane otázku, či údaj vyznačený pracovníčkou podateľne (14,00 hod.) je správny. Vyššie popísaný postup súdu prvého stupňa spočívajúci až v dodatočnom vyznačení hodiny a minúty prijatia podania žalovanej a nie na všetkých rovnopisoch podania, spochybňuje správnosť údaju o podaní žiadosti žalovanou o odročenie pojednávania o 14,00 hod. a tento postup nemožno považovať za súladný s ustanovením § 136 Spravovacieho a kancelárskeho poriadku.

Ak odvolací súd založil svoje rozhodnutie na tom, že tento údaj o prijatí žiadosti žalovanej o odročenie pojednávania o 14,00 hod. dňa 18. novembra 2008 je správny, napriek tomu, že bol vyznačený v rozpore s vyhláškou a napriek tomu, že aj účastník predložil listinu spochybňujúcu správnosť tohto údaju (č.l. 128 spisu), tak pri svojom postupe v konaní vychádzal z podkladu, o ktorého správnosti sú opodstatnené pochybnosti. Zo šetrenia vykonaného na pokyn odvolacieho súdu jednoznačne a nepochybne nevyplýva, že by na žiadosti o odročenie pojednávania predloženej účastníkom (č.l. 128 spisu) vyznačila hodinu a minútu prijatia podania (8,15 hod.) neoprávnená osoba a rozpory v údajoch neboli ani týmto šetrením nepochybne a jednoznačne odstránené v prospech ani jedného z údajov uvedených v rôznych podaciach pečiatkach.

Za danej situácie, ak údaj o prijatí podania žalovanej (14,00 hod.) na č.l. 67 spisu bol vyznačený v rozpore s vyhláškou (§ 136 Spravovacieho a kancelárskeho poriadku) a správnosť tohto údaju je spochybnená tak listinou predloženou účastníkom (č.l. 128 spisu), ako aj výpoveďou otca žalovanej (č.l. 124 spisu), nemohol odvolací súd vychádzať z toho, že tento údaj je správny a súd prvého stupňa vec nemohol prejednať v neprítomnosti žalovanej. S ohľadom na rozpory v tvrdeniach otca žalovanej, na ktoré v odôvodnení rozhodnutia poukázal odvolací súd, dovolací súd dodáva, že tieto rozpory nevyvracajú pravosť tohto údaju, pretože rozpory sa týkajú iba tvrdení o okamihu doručenia súčastí, resp. príloh žiadosti o odročenie pojednávania, teda otázky, či spolu so žiadosťou bola alebo nebola doručená aj fotokópia žiadosti o ošetrovné na syna žalovanej.

Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že v danom prípade neboli splnené podmienky pre prejednanie veci v neprítomnosti žalovanej na pojednávaní pred súdom prvého stupňa dňa 18. novembra 2008, na ktorom bol vyhlásený rozsudok vo veci samej a tým, že súd prvého stupňa vec prejednal v jej neprítomnosti bez splnenia zákonných

podmienok podľa § 101 ods. 2 O.s.p., svojím postupom žalovanej odňal možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Uvedená procesná vada zakladá prípustnosť dovolania a je zároveň dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože napadnuté rozhodnutie bolo vydané v konaní, v ktorom bola postupom súdu účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom. Vzhľadom na to, že vyššie uvedenou vadou nie je postihnuté len rozhodnutie odvolacieho súdu ale aj súdu prvého stupňa, zrušil Najvyšší súd Slovenskej republiky obe rozhodnutia (§ 243b ods. 3 O.s.p) a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 21. októbra 2010

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková